

Monitor Digitale Zorg

Digitale zorg binnen de wijkverpleging

Kernpunten

- In 2024 worden technologieën voor medicatiegebruik en persoonsalarmering veel gebruikt in de wijkverpleging.
- Wijkverpleegkundigen zijn over het algemeen positiever over digitale zorg dan verpleegkundigen en verzorgenden in het algemeen.
- Er lijkt een toenemende trend in gebruik van bepaalde vormen van (thuis)technologie in de wijkverpleging.

In Nederland maken ruim een half miljoen mensen gebruik van wijkverpleging, aangeboden door zo'n 2.400 aanbieders. De verwachting is dat de vraag naar wijkverpleging zal toenemen onder invloed van de vergrijzing en beleid gericht op langer thuis wonen (1-3). Digitalisering wordt ingezet als middel om de zorgverlening efficiënter te organiseren (4). Verschillende bekostigingsmogelijkheden ondersteunen de structurele inbedding van digitale zorg in de wijkverpleging (5,6). De wijkverpleging heeft in 2022 definitief het principe 'digitale zorg, tenzij' omarmd (7): technologie wordt ingezet waar het kan. Het kan bijvoorbeeld niet als een cliënt niet in staat is zorg via de digitale weg te ontvangen. Het is aan de wijkverpleegkundige, in samenspraak met de cliënt om te bepalen of digitale zorg passend is. Recente rapportages van het RIVM (8) en IGG (9) suggereren echter dat er binnen organisaties in de wijkverpleging nog winst te behalen is op het gebied van (de implementatie van) ICT-systemen, informatiebeveiliging en de inzet van digitale zorg.

Monitor Digitale Zorg

De Monitor Digitale Zorg meet ieder jaar het gebruik van digitale zorg en de ervaringen hiermee onder panels van zorgverleners (artsen, verpleegkundigen en verzorgenden) en zorggebruikers (mensen uit de algemene bevolking en mensen met een chronische ziekte) (10). De resultaten hiervan zijn te vinden op een [interactief dashboard](#) (11). In de kennisnotitie behorend bij de Monitor Digitale Zorg 2024 is de methodologie beschreven, en wordt een toelichting gegeven op de digitale toepassingen^a en maatschappelijke uitdagingen^b die in 2024 zijn onderzocht. Om de resultaten van de Monitor Digitale Zorg 2024 inzichtelijk te maken op sectorniveau, zijn de resultaten voor verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in drie zorgsectoren in afzonderlijke factsheets gepresenteerd. Dit zijn de sectoren [intramurale ouderenzorg](#), [gehandicaptenzorg](#) en de [wijkverpleging](#). Deze factsheet biedt specifiek inzicht in het gebruik van een aantal digitale zorgtoepassingen, en de ervaringen hiermee in het licht van een aantal maatschappelijke uitdagingen van zorgprofessionals werkzaam in de wijkverpleging. Het gaat hierbij om verzorgenden en verpleegkundigen in de wijk, wijkverpleegkundigen en verpleegkundig specialisten die wijkverpleging verlenen vanuit de Zorgverzekeringswet en Wet langdurige zorg (geen professionals die huishoudelijke hulp bieden vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning). De informatie is gebaseerd op de respons van deelnemers aan het Nivel Panel Verpleging en Verzorging (panel V&V) (zie 'Methode Monitor Digitale Zorg' aan het eind van deze factsheet).

^a Digitale communicatie, cliëntportaal, telemonitoring, digitale medicatieondersteuning, toezichthoudende technieken en zorgrobots.

^b Attitude, arbeidsmarktuitleidingen, kwaliteit van zorg, regie van de cliënt, toegankelijkheid en organiseerbaarheid van zorg.

Technologie voor medicatiegebruik en persoonsalarmering meest gebruikt in de wijkverpleging

Veel verpleegkundigen en verzorgenden in de sector wijkverpleging maken gebruik van een cliëntportaal, persoonsalarmering, digitale medicijncontrole en -dispensers, en van digitale schriftelijke communicatie. Er is een aantal verschillen in het gebruik van specifieke digitale toepassingen tussen de wijkverpleging en het gehele panel verpleegkundigen en verzorgenden. Zo valt

op dat er in de sector wijkverpleging meer gebruikgemaakt wordt van digitale medicijncontrole, medicijndispensers en persoonsalarmering dan door het gehele panel verpleegkundigen en verzorgenden. Ook maken verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam binnen de wijkverpleging vaker gebruik van een cliëntportaal, videobellen en van telemonitoring dan verpleegkundigen en verzorgenden in het algemeen. Zij maken minder vaak gebruik van toezichthoudende technieken, waaronder bewegings-sensoren, elektronische bedmatten, inactiviteitsmelders, en akoestische of videobewaking (Tabel 1)^c.

Tabel 1. Gebruik van digitale toepassingen in 2024 door verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de wijkverpleging en door het gehele panel verpleegkundigen en verzorgden

	Gehele panel verpleegkundigen en verzorgenden		Verpleegkundigen en verzorgenden wijkverpleging	
	N	Percentage	N	Percentage
Cliëntportaal	471	89,7	153	96,2 ^
Persoonsalarmering	378	73,8	163	93,1 ^
Digitale medicijndispenser	197	31,0	134	84,3 ^
Digitale medicijncontrole	252	52,2	119	74,8 ^
Digitale schriftelijke communicatie	362	63,4	111	66,9
Videobellen	221	39,2	77	46,4 ^
GPS	166	38,8	65	37,1
Telemonitoring	155	18,7	58	33,9 ^
Akoestische of videobewaking	195	43,5	43	24,7 ^
Bewegingssensor	225	59,4	41	23,4 ^
Elektronische bedmat	109	29,2	27	15,4 ^
Zorgrobots	50	13,6	19	12,0
Inactiviteitsmelders	66	17,4	19	10,9 ^
Slim incontinentiemateriaal	45	11,9	-	-

^ percentage significant hoger dan totaal
 * percentage significant lager dan totaal

Er is ook gekeken naar verschillen over de tijd (niet opgenomen in de tabel). Vergeleken met de vorige meting in 2023, is er in 2024 een significante toename te zien in het gebruik van digitaal schriftelijk communiceren door verpleegkundigen en verzorgenden in de wijkverpleging.

Het gebruik van andere digitale toepassingen is redelijk constant gebleven ten opzichte van 2023.

^c De verschillen tussen de sector en het gehele panel, en tussen de twee meetjaren, zijn getoetst op significantie met regressieanalyses en gewogen logistische regressie. Veranderingen worden als statistisch significant beschouwd wanneer de p-waarde kleiner is dan 0,05.

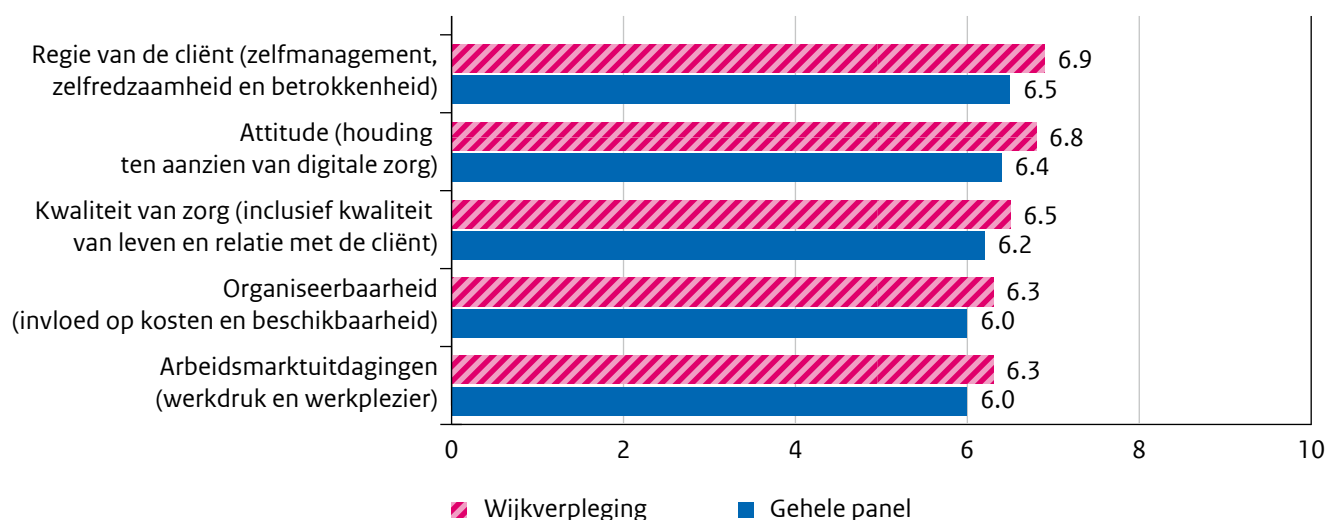
Verpleegkundigen en verzorgenden in de wijkverpleging over het algemeen positiever over digitale zorg

Verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de wijkverpleging zijn over het algemeen positiever dan gemiddeld over de (verwachte) impact van de verschillende digitale zorgtoepassingen op maatschappelijke uitdagingen (figuur 1). De impact op de regie van de cliënt wordt het best beoordeeld (gemiddeld een 6,9 op een schaal van 0 tot 10). Voor wat betreft de verschillende digitale toepassingen, zijn verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de wijkverpleging het meest enthousiast over het gebruik van medicijndispensers voor het bevorderen

van zelfredzaamheid en om de werkdruk te verlagen, over het effect van cliëntportalen op de kwaliteit van zorg en betrokkenheid van de cliënt, en over het effect van telemonitoring op zelfredzaamheid. Het minst enthousiast is men over de impact van zorgrobots, in het bijzonder op de kosten van zorg. Verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de wijkverpleging zijn iets vaker dan gemiddeld negatief over de impact van toezichthoudende technieken op kwaliteit van zorg, terwijl ze wel denken dat deze positief effect hebben op zelfredzaamheid en kosten.

Binnen de wijkverpleging is de mening over de impact van digitale zorgtoepassingen op maatschappelijke uitdagingen redelijk constant gebleven ten opzichte van 2023.

Figuur 1. Gemiddelde scores van (verwachte) impact van digitale zorgtoepassingen op maatschappelijke uitdagingen, gegeven door verpleegkundigen en verzorgenden in het algemeen (gehele panel; blauw) en door verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de wijkverpleging (rood), op een schaal van 0 (zeer negatief) tot 10 (zeer positief)

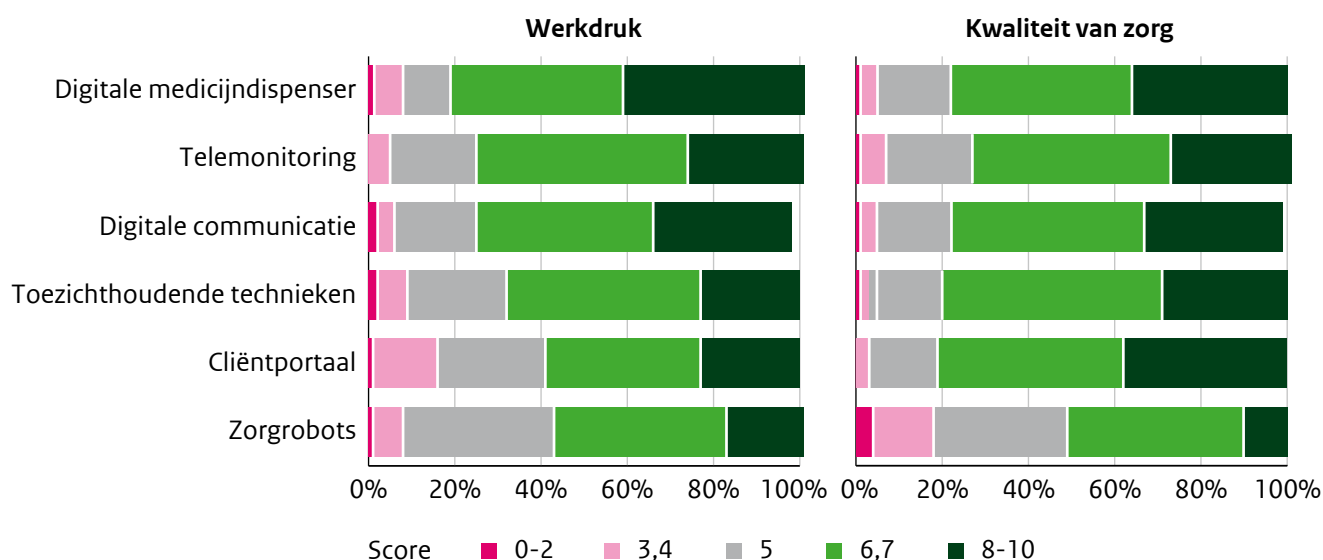

Impact op werkdruk en kwaliteit van zorg lijkt positief

Digitale zorg kan bijdragen aan het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen als oplopende tekorten op de arbeidsmarkt, waarbij het van belang is aandacht te hebben voor de hoge werkdruk onder professionals en een gelijkblijvende of hogere kwaliteit van zorg. Hieronder worden ‘werkdruk’ en ‘kwaliteit van zorg’ verder uitgelicht. Verpleegkundigen en verzorgenden in de wijkverpleging zijn met name positief over de impact van digitaal communiceren (6,6), telemonitoring (6,7) en medicijn-

dispensers (7,0) op werkdruk. Voor vrijwel iedere toepassing, op zorgrobots na, geeft minimaal 60% van hen een 6 of hoger op een schaal van 0 tot 10, en is hiermee gematigd positief over de impact die digitale zorgtoepassingen kunnen hebben op hun werkdruk (figuur 2). Daarnaast zijn zij met name positief over de impact van digitale communicatie (6,7), cliëntportalen (6,9), digitale medicijn dispensers (6,9) en toezichthoudende technieken (6,8) op de kwaliteit van zorg. Deze waardering is onafhankelijk van leeftijd en digitale vaardigheden van de respondenten.

Figuur 2. De (verwachte) impact van digitale toepassingen op werkdruk (linker paneel) en kwaliteit van zorg (rechter paneel) door verpleegkundigen en verzorgenden in de wijkverpleging, op een schaal van 0 (zeer negatief) tot 10 (zeer positief)^d

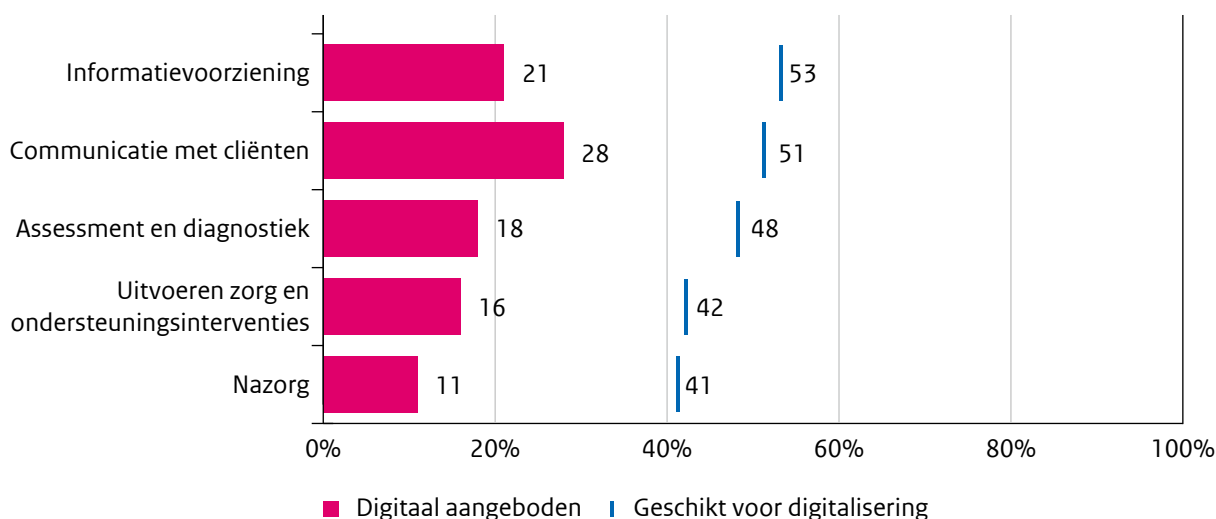
^d De (verwachte) impact op werkdruk en kwaliteit van zorg zijn uitgevraagd op een schaal van 0 tot 10, waarbij 0 staat voor verhoging van de werkdruk en voor verlaging van de kwaliteit (negatief) en 10 voor verlaging van de werkdruk en voor verhoging van de kwaliteit (positief).

Mogelijkheden voor digitalisering van informatievoorziening en communicatie

Niet elk zorgproces is even geschikt voor digitalisering. Aan verpleegkundigen en verzorgenden is daarom voor enkele zorgprocessen gevraagd om te beoordelen hoe geschikt zij deze vinden voor digitalisering. Het gaat om de volgende processen: informatievoorziening, assessment en diagnostiek (bijvoorbeeld het invullen van vragenlijsten), communicatie met cliënten (en/of mantelzorgers), nazorg, en uitvoeren van zorg- en ondersteuningsinterventies. Ook is gevraagd in hoeverre zij deze zorg al digitaal hebben verleend in de afgelopen 12 maanden. Zo wordt inzichtelijk waar de meeste ruimte lijkt te zijn voor verdere digitalisering en digitaal zorgaanbod. Verpleegkundigen

en verzorgenden binnen de wijkverpleging vinden informatievoorziening en communicatie met cliënten het meest geschikt voor digitalisering (te zien aan de percentages bij de verticale streepjes in figuur 3). Bij alle zorgprocessen is het percentage dat al digitaal is verleend (de gekleurde balk in figuur 3) een stuk lager dan de mate waarin het zorgproces geschikt wordt geacht om te digitaliseren. Bij de processen rondom informatievoorziening, assessment en diagnostiek, en nazorg zien de verpleegkundigen en verzorgenden de meeste ruimte om zorg verder te digitaliseren of digitaal aan te bieden. De beoordeling van de processen door alle verpleegkundigen en verzorgenden in het gehele panel is grotendeels vergelijkbaar.

Figuur 3. Percentage van de zorgprocessen in 2024 dat volgens verpleegkundigen en verzorgenden binnen de wijkverpleging geschikt is voor digitalisering (verticale streepje) en het percentage dat zij in de afgelopen 12 maanden digitaal hebben uitgevoerd (gekleurde balkje)

Beschouwing

Uit de Monitor Digitale Zorg blijkt dat verpleegkundigen en verzorgenden in de wijkverpleging significant positiever zijn over de inzet van digitale zorg in vergelijking met verpleegkundigen en verzorgenden in het algemeen. Zoals passend is bij de zorgverlening in de thuissetting van cliënten, worden met name toepassingen op het gebied van digitale medicatiecontrole en medicatie-uitgifte veel gebruikt. Verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in de wijkverpleging waarderen deze toepassingen ook positiever dan verpleegkundigen en verzorgenden in het algemeen, met name vanwege verlaging van de werkdruk en vergroting van zelfredzaamheid van cliënten. In vergelijking met de verpleegkundigen en verzorgenden in het gehele panel zijn de verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam

in de wijkverpleging op de meeste vlakken positiever over de impact van digitale zorg. Dit kan betekenen dat er meer dan gemiddeld animo en energie is om digitale zorg op te schalen in de wijkverpleging. Dit blijkt ook uit de ruimte die deze zorgprofessionals zien om bepaalde zorgprocessen verder te digitaliseren. Vanuit gesprekken met stakeholders uit de wijkverpleging komt naar voren dat het ook kan bijdragen aan de autonomie van het vak; wijkverpleegkundigen indiceren zelf wanneer bepaalde zorgtechnologie meerwaarde heeft voor een cliënt en hebben daarmee meer vrijheid over de inzet van digitale zorg binnen de context van de eigen zorgorganisatie.

In 2024 is meer dan in 2023 gebruikgemaakt van digitaal schriftelijk communiceren in de wijkverpleging, terwijl gebruik van de andere uitgevraagde digitale toepassingen

gelijk is gebleven. De IZA-monitor hybride zorg laat met behulp van declaratiegegevens binnen de sector VVT (verpleeg- en verzorgingshuizen en de thuiszorg) sinds eind 2022 een opwaartse trend zien van het aantal cliënten waarvoor declaraties zijn ingediend voor de inzet van thuiszorgtechnologieën (13). Uit gesprekken met stakeholders in de wijkverpleging blijkt dat zij zorgtechnologie die zich richt op het besparen van personele capaciteit als belangrijk speerpunt zien. Concreet noemen zij het algemeen dagelijks functioneren en regie van de cliënt, en ondersteuning van het administratieve proces (bijvoorbeeld met behulp van spraakgestuurd rapporteren) als belangrijke processen waarop tijd van verpleegkundigen en verzorgenden in de wijkverpleging kan worden bespaard. Ook signaleren zij dat op dit moment de kostendekkende, structurele financiering van technologie nog ontbreekt en dat opschaling van technologie in de wijkverpleging nog niet optimaal met bekostiging ondersteund wordt.

De verwachting is dat door maatschappelijke uitdagingen als de vergrijzing en arbeidsmarktuitdagingen de komende jaren een groter deel van de zorg in de thuissituatie zal plaatsvinden. Digitale hulpmiddelen kunnen een belangrijke rol spelen in het ondersteunen van verpleegkundigen en verzorgenden in de wijkverpleging. De Monitor Digitale Zorg blijft de ontwikkelingen rondom het gebruik van en ervaringen met digitale zorg volgen. Alle resultaten van de Monitor Digitale Zorg zijn te vinden op een [interactief dashboard](#).

Methode monitor Digitale Zorg

Deze factsheet is onderdeel van de Monitor Digitale Zorg, die het gebruik van en ervaringen met digitale zorg onder zorgverleners en zorggebruikers jaarlijks monitort (10). Ten behoeve van deze factsheet is specifiek gekeken naar de resultaten van verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam binnen de wijkverpleging, en hoe deze zich verhouden tot de uitkomsten voor alle respondenten van het landelijke Nivel Panel Verpleging & Verzorging. In totaal hebben 579 verpleegkundigen en verzorgenden uit het panel de vragenlijst ingevuld (over de 12 aaneengesloten maanden in 2023 en 2024). Zij waren werkzaam in de thuiszorg/wijkverpleging (n=175), de intramurale ouderenzorg (n=100), een algemeen ziekenhuis (n=92), een huisartsenpraktijk (n=88), de gehandicaptenzorg (n=55), een academisch ziekenhuis (n=24), de GGZ (n=41) of elders (n=4). Voor de sector wijkverpleging waren de responspercentages als volgt: van de 175 respondenten was 59% verpleegkundige, 19% verzorgende en 2% verpleegkundig specialist. 20% viel in de categorie 'overig', waarin beroepen varieerden van gespecialiseerd verpleegkundige, meewerkend teamleider tot casemanager dementie. Voor meer informatie over de Monitor en het panel,

zie de [kennisnotitie](#) behorend bij de Monitor Digitale Zorg 2024. De verschillen tussen de sector en het gehele panel, en tussen de twee meetjaren 2023 en 2024, zijn getoetst op significantie met regressieanalyses en gewogen logistische regressie. Veranderingen werden als statistisch significant beschouwd wanneer de p-waarde kleiner was dan 0,05. Deze factsheet is besproken met een aantal relevante stakeholders uit het veld. Deze gesprekken zijn gebruikt voor duiding van de bevindingen en verrijking van de beschouwing.

Literatuur

1. Staat: [Wijkverpleging | De Staat van Volksgezondheid en Zorg](#)
2. [Kerncijfers wijkverpleging | Wijkverpleging | Nederlandse Zorgautoriteit](#)
3. [Ondersteuning thuis | CBS](#)
4. Integraal Zorg Akkoord, 2022 <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2022/09/16/integraal-zorgakkoord-samenwerken-aan-gezonde-zorg/integraal-zorg-akkoord.pdf>
5. [Wegwijzer bekostiging digitale zorg 2025 – Nederlandse Zorgautoriteit](#)
6. [factsheet-financiering-wmo-zvw-wlz.pdf](#)
7. [Wijkverpleging \(18 jaar en ouder\) | Verzekerde zorg | Zorginstituut Nederland](#)
8. [Eindrapport Herkenbare en Aanspreekbare wijkverpleging Ontwikkelingen en lessen 2021 – 2023](#)
9. [Factsheet+Wijkverpleging+zoekt+naar+zorgvuldige+omgang+met+e-health \(2\).pdf](#)
10. [Monitor Digitale Zorg | RIVM](#) available from: <https://www.rivm.nl/digitalezorg/monitor>
11. RIVM. *Monitor Digitale Zorg*. Available from [Digitale zorg | Dashboard Monitor Digitale Zorg | Volksgezondheid en Zorg](#)
12. Vektis. *Factsheet Wijkverpleging*. 2022; Available from: <https://www.vektis.nl/intelligence/publicaties/factsheet-wijkverpleging-2022>.
13. IZA-deelmonitor. Naar meer hybride zorg; 1-meting. EE Alblas BEP Snijders MAP Vugts LHD van Tuyl KEF Leenaars. [IZA-deelmonitor. Naar meer hybride zorg; 1-meting | RIVM](#)

Auteurs

Lilian van Tuyl (Nivel)
Eva Alblas (RIVM)
Ankie de Bekker (RIVM)
Jelle Keuper (Nivel)
Miel Vugts (RIVM)
Maria Villalobos (NeLL)
Karlijn Leenaars (RIVM)

Dit is een uitgave van:

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

december 2025

De zorg voor morgen
begint vandaag

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

